

's-Hertogenbosch/Tilburg, 21 januari 2019

Geachte leden van Provinciale Staten,

In de afgelopen maanden hebben de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, BrabantAdvies, BrabantKennis en Telos intensief samengewerkt om een Brabantse Barometer te ontwikkelen. Deze Barometer brengt de concurrentiekracht van onze provincie op een samenhangende, overzichtelijke en aansprekende manier in beeld. Graag presenteren wij op 1 februari 2019 onze Barometer tijdens de speciale themabijeenkomst over duurzame economie. Vooruitlopend op de presentatie ([zie bijlage](#)) lichten wij in deze brief alvast de (1) aanleiding, (2) opzet en (3) belangrijkste bevindingen van de Barometer toe. Wij zien uit naar de ontmoeting met uw Staten en hopen op een interessante discussie.

(1) Nieuw perspectief op concurrentiekracht

De internationaal georiënteerde economie van Brabant is sterk verbonden met de golfslag van de globalisering. Grote bewegingen op het wereldtoneel zijn direct voelbaar in onze regio. Sinds de financieel-economische crisis van 2008 is er sprake van een aantrekkende wind met soms stormachtige trekken. Het financiële systeem, klimaatverandering, grondstoffenschaarste, technologische ontwikkelingen (o.a. robotisering, digitalisering), geopolitieke spanningen, migratie: er komt nogal wat op ons af. De wereld buiten Brabant dringt door in onze economische afwegingen en kansen. Het is echter niet alleen deze nieuwe wereld(wan)orde die op de deur klopt, maar ook de grote opgaven waar Brabant zelf voor staat, bijvoorbeeld op het vlak van duurzaamheid en solidariteit, die de concurrentiekracht van onze economie op de proef stellen.

Nu het economische bed van Brabant wordt opgeschud, betekent dat ook iets voor onze concurrentiekracht. Maar misschien wel meer nog voor de manier waarop we die kracht moeten definiëren. Daarom zijn wij de afgelopen maanden – in gesprek met diverse experts en geïnspireerd op bestaande theorie en kennis van *best-practice* voorbeelden uit binnen- en buitenland - op zoek gegaan naar een nieuwe betekenis van het begrip concurrentiekracht. In het licht van de voornoemde, grote bewegingen, is concurrentiekracht volgens ons niet langer te begrijpen als een statische grootheid die enkel de economische aantrekkelijkheid en het verdienvermogen van Brabant ten opzichte van andere regio's in beeld brengt, maar een breder, meer dynamisch begrip dat

rekening houdt met de mate waarin de economie duurzaam, innovatief en (sociaal) inclusief is. Het zijn deze factoren die meer dan in het verleden bepalend worden voor de concurrentiekracht.

De behoefte om bij de meting van concurrentiekracht niet enkel naar economische factoren te kijken, maar ook andere dimensies in beeld te hebben, sluit aan bij de maatschappelijke discussie over brede welvaart die ook door uw Staten wordt gevoerd. Het is een discussie die wortelt in een vruchtbare, Brabantse voedingsbodem. Denk aan de vroegere welvaartsplannen, het Manifest Brabant 2050, de Agenda van Brabant, en de binnenkort weer te verschijnen Duurzaamheidsbalans: het zijn evenzovele pogingen om de economie te verknopen met sociale en ecologische doelstellingen.

(2) Brabantse barometer: een brede blik op economie

In de door ons ontwikkelde Barometer definiëren we concurrentiekracht als *het vermogen om een duurzame, inclusieve en innovatiegedreven economie te realiseren*. Een dergelijke definitie biedt kansen om het economisch succes van Brabant niet alleen af te meten aan het bruto regionaal product per inwoner maar ook aan een bredere ambitie en op een grotere tijdschaal. Circulariteit, maatschappelijke solidariteit en het milieu zijn voor onze concurrentiekracht evenzeer belangrijke doelen. De gekozen definitie biedt ook kansen om rekening te houden met disruptieve ontwikkelingen en toekomstige generaties.

De Barometer bestaat uit een sociale, een economische en een omgevingscirkel die in elkaar grijpen en tezamen de Brabantse concurrentiekracht omvatten. Het idee is dat bij het versterken van de concurrentiekracht van Brabant wordt geredeneerd vanuit een integrale benadering. Het nastreven van economische groei wordt gedaan vanuit het perspectief om dit fundament te versterken en verbeteren, met een gelijktijdige bekommernis om en positieve uitwerking voor het Brabantse leefklimaat. Het leefklimaat en de ruimtelijke kwaliteit van Brabant mag niet onherstelbaar beschadigen of verder onder druk komen te staan. Daarnaast zijn voor de concurrentiekracht 'disruptieve indicatoren' van belang: toekomstvraagstukken die van invloed zijn op meerdere pijlers van de concurrentiekracht. Elke pijler van de Barometer bevat een set van indicatoren die bepalend zijn voor de concurrentiekracht. Het gaat dan onder meer om arbeidsproductiviteit, sociaal vertrouwen, leef aantrekkelijkheid, etcetera.

Met de Barometer wordt een perspectief geboden om de uitstekende economische concurrentiepositie van Brabant op duurzame wijze te kunnen bestendigen. Daarmee voorzien we in een leemte. We hebben in Brabant op dit moment namelijk geen systematische en dynamische meting van onze concurrentiekracht, gebaseerd op indicatoren die tevens nuttig zijn voor een bestuurlijk en beleidsmatig handelingsperspectief. Er zijn wel puzzelstukken beschikbaar waarmee we de vraag of Brabant duurzaam concurrerend is tentatief kunnen beantwoorden, zoals CBS-cijfers, studies van de economische bureaus van banken en het door de Europese Unie ontwikkelde Regional Innovation Scoreboard (RIS). Onze Barometer brengt deze verspreide puzzelstukken (met achterliggende indicatoren en data) op een samenhangende en overzichtelijke manier bijeen.

(3) Inzichten en uitdagingen voor de toekomst

Op basis van de ontwikkelde indicatorenset is de afgelopen periode data verzameld en een nulmeting gedaan. De Barometer die wij op 1 februari presenteren geeft een eerste beeld van de concurrentiekracht van Brabant, op basis waarvan een aantal (tentatieve) uitspraken kunnen worden gedaan. Daarbij moet worden aangetekend dat de kracht van de Barometer schuilt in de herhaling. Het is niet de foto, maar de film die inzicht geeft in de ontwikkeling van onze concurrentiekracht. Het is daarom van belang om de concurrentiekracht vanaf nu systematisch te gaan monitoren.

Uit de Barometer blijkt dat Brabant op veel indicatoren goed scoort, zoals economische groei, R&D-investeringen, inkomen en woningmarkt. Maar we zien ook dat Brabanders iets minder tevreden zijn over hun gezondheid dan het gemiddelde in Nederland. Uit de Barometer wordt ook duidelijk dat het opleidingsniveau van Brabanders gemiddeld gezien lager is dan in Nederland als geheel; het percentage hbo- en wo-opgeleiden onder 30-34 jarigen is 45,5%; daarmee neemt de provincie de zevende plaats in. De provincie scoort ook lager dan de Randstedelijke provincies als het gaat om leefaantrekkelijkheid. De bereikbaarheid is daarnaast een heikel punt. Tenslotte blijft ook het aandeel hernieuwbare energie in Brabant met 7% achter ten opzichte van andere provincies.

Op basis van de uitkomsten kan een goed gesprek worden gevoerd over wat (nog) nodig is om een duurzame economie te realiseren die blijvend zorgt voor voldoende werk en inkomen en die tevens een krachtige motor is voor de grote uitdagingen waar Brabant voor staat. De gekozen aanpak is ook beloftevol in het perspectief van de drie disruptieve d's die de Barometer identificeert, namelijk die van (1) digitalisering, (2) duurzaamheid en (3) demografie. Elk van deze d's beïnvloedt de concurrentiekracht van Brabant en brengt nieuwe uitdagingen en kansen met zich mee.

Zo neemt de demografische druk in Brabant toe. Steeds meer jongeren verlaten Brabant, het percentage ouderen groeit. Met name bij hoger opgeleiden is een grote migratiestroom richting Randstad en Utrecht zichtbaar. Deze braindrain benadrukt de urgentie van een geïntegreerde aanpak van het innovatievermogen, de technologieontwikkeling en talentontwikkeling in Brabant. Naast demografische veranderingen, noodzaakt de transitie naar een duurzame economie een ontkoppeling van economische groei en de milieudruk. De vraag is hoe we dat proces met ondernemerschap aanmerkelijk kunnen versnellen? Tot slot digitaliseert de Brabantse economie in snel tempo, of het nu gaat om digitalisering van productieprocessen in de maakindustrie of om de manier waarop we de zorg organiseren. Hoe kunnen we onszelf slimmer organiseren en cross-overs op het gebied van digitalisering in de hand werken?

(4) Tot slot

Wij denken dat de Barometer een hulpmiddel kan zijn voor uw Staten om de concurrentiekracht van Brabant systematisch te monitoren en op basis daarvan het debat te voeren over toekomstige beleidsuitdagingen. De Barometer biedt de mogelijkheid om ontwikkelingen in het economische, sociale en omgevingsdomein in samenhang te bezien en de juiste verbindingen te leggen om de concurrentiekracht van Brabant te versterken. Graag gaan wij tijdens de themabijeenkomst met u in gesprek over de toepasbaarheid van de Barometer en over de eerste, inhoudelijke resultaten. Volgend op dat gesprek verwerken we alle resultaten (en uw inzichten en suggesties) in een aansprekend e-magazine, dat begin maart 2019 online zal worden gepubliceerd. Daarmee kan het als inhoudelijke input en inspiratie voor het nieuwe bestuursakkoord dienen.

Wij zien uit naar de ontmoeting met u op 1 februari aanstaande.

Vriendelijke groet,

Joks Janssen, directeur BrabantKennis

Ivka Orbon, directeur BrabantAdvies

John Dagevos, directeur Telos

Jan Pelle, directeur BOM

Barometer Brabantse concurrentiekracht

Provinciale Staten van Noord-Brabant
Themabijeenkomst Duurzame Economie
1 februari 2019

Inhoudsopgave

- - 1. Nieuw perspectief op concurrentiekracht
 - 2. Opzet Barometer Brabantse concurrentiekracht
 - 3. Overzicht van indicatoren
- - 4. Hoofduitkomsten Barometer 2018
 - 5. Enkele eerste inzichten en uitdagingen voor de toekomst

1. Nieuw perspectief op concurrentiekracht

Brabantse barometer: een brede blik op economie

In de door ons ontwikkelde Barometer definiëren we concurrentiekracht als *het vermogen om een duurzame, inclusieve en innovatiegedreven economie te realiseren*.

Een dergelijke definitie biedt kansen om het economisch succes van Brabant niet alleen af te meten aan het bruto regionaal product per inwoner maar ook aan een bredere ambitie en op een grotere tijdschaal.

Circulariteit, maatschappelijke solidariteit en het milieu zijn voor onze concurrentiekracht evenzeer belangrijke doelen.

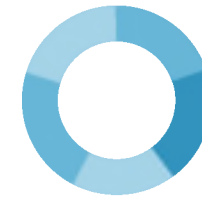
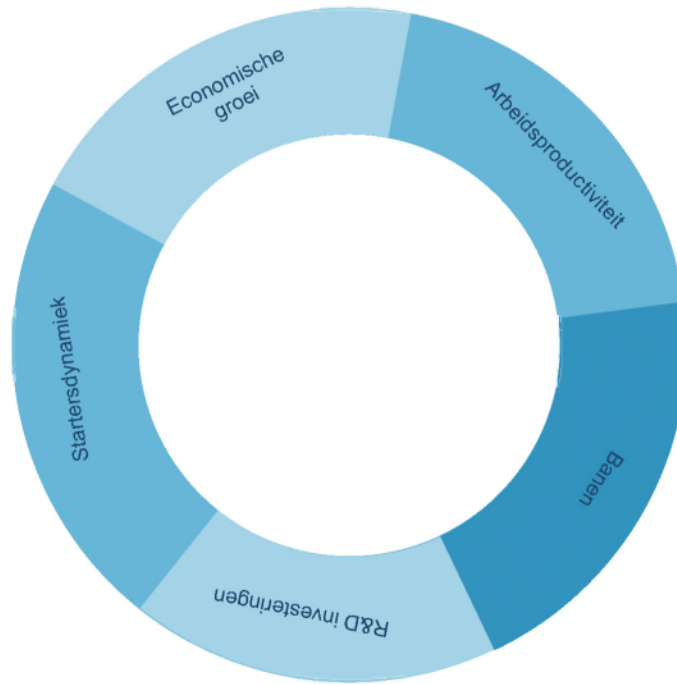
De gekozen definitie biedt ook kansen om rekening te houden met disruptieve ontwikkelingen en toekomstige generaties.

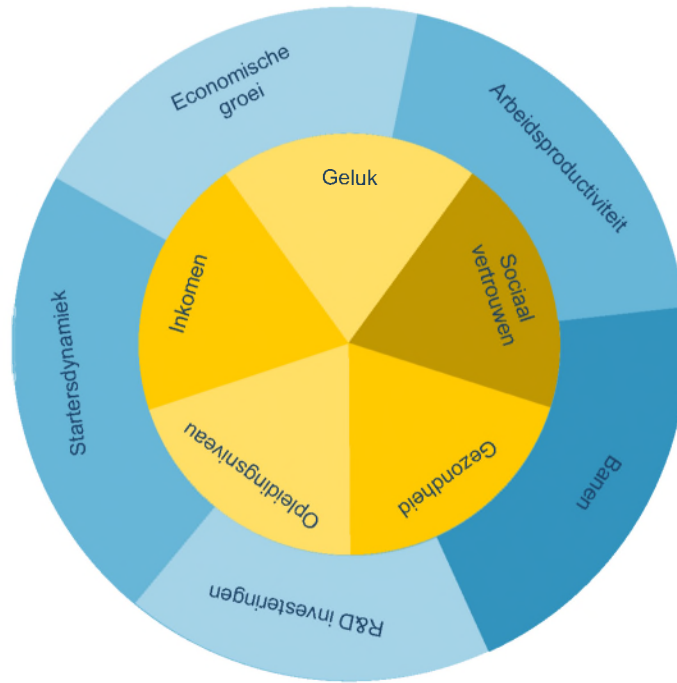
2. Opzet Barometer Brabantse concurrentiekracht

Pijlers van de Brabantse Barometer

Economie:
Regionale innovatie en
welvaart

Pijlers van de Brabantse Barometer

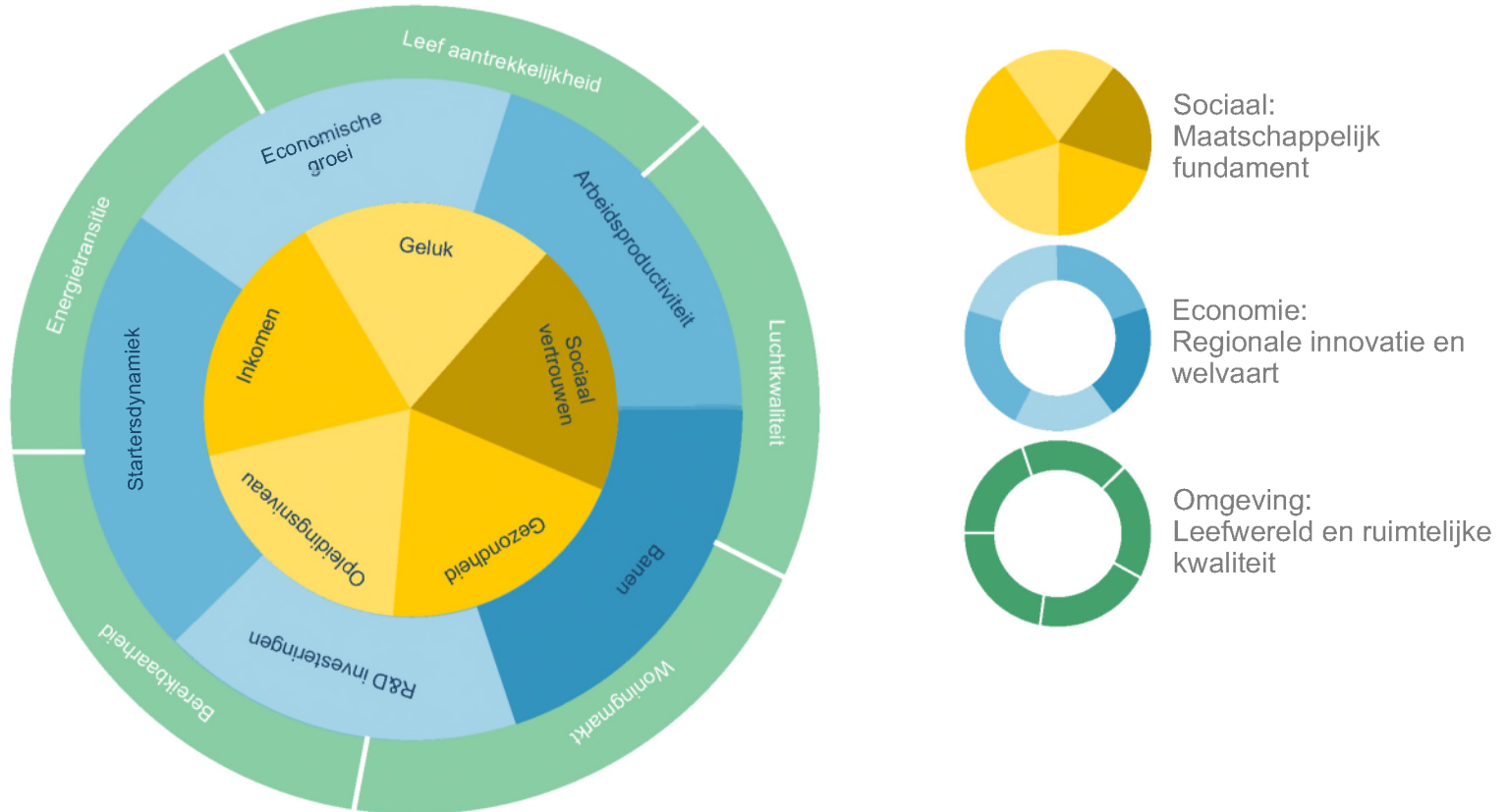

Sociaal:
Maatschappelijk
fundament

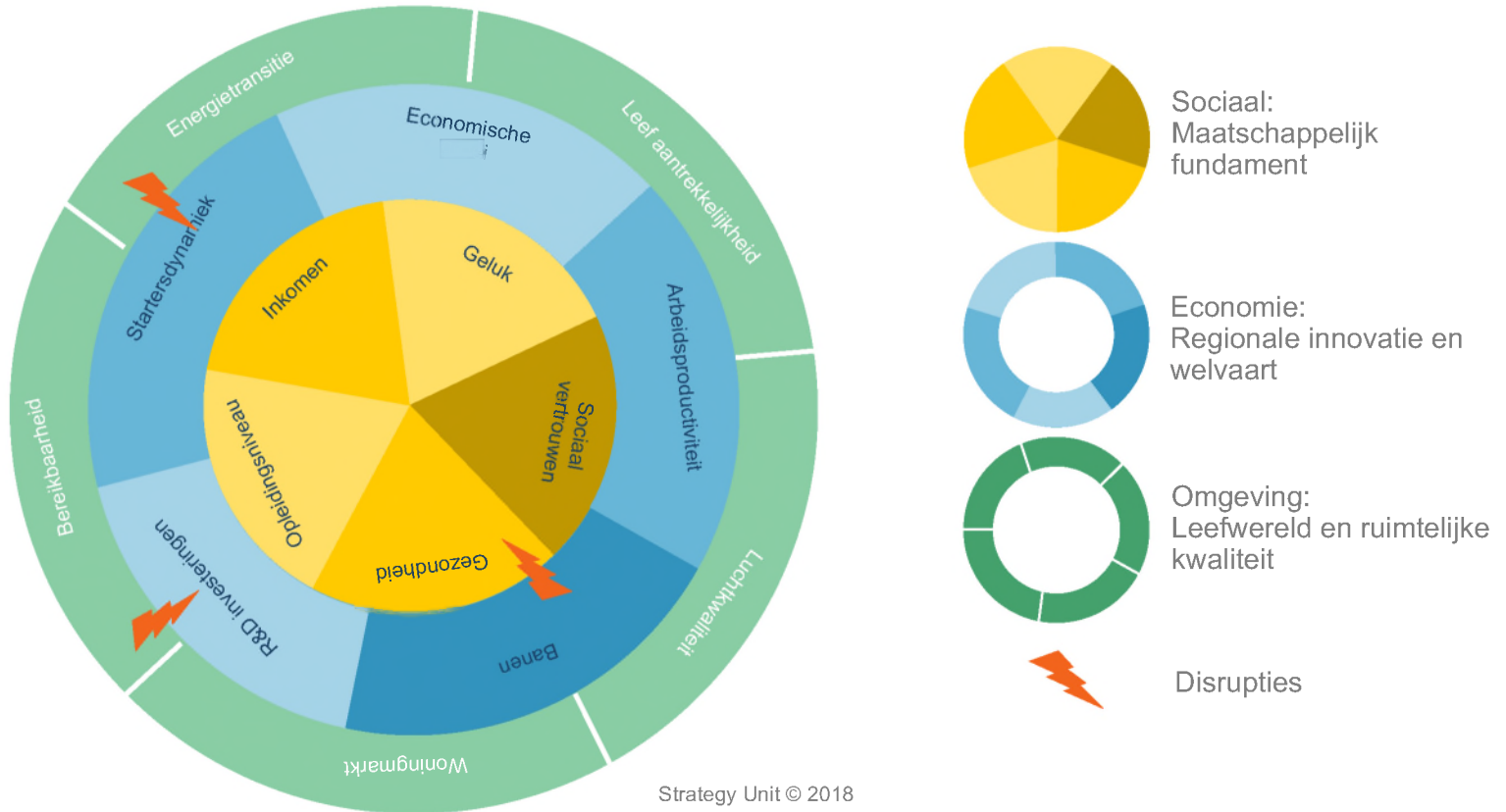

Economie:
Regionale innovatie en
welvaart

Pijlers van de Brabantse Barometer

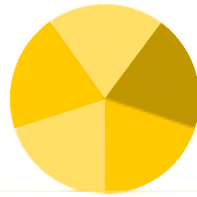
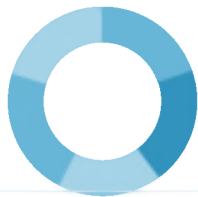

Pijlers van de Brabantse Barometer

3. Overzicht van indicatoren

Economie

Economische groei

Arbeidsproductiviteit

Banen

R&D investeringen

Startersdynamiek

Sociaal

Geluk

Sociaal vertrouwen

Gezondheid

Opleidingsniveau

Inkomen

Omgeving

Leefaantrekkelijkheid

Luchtkwaliteit

Woningmarkt

Bereikbaarheid

Energietransitie

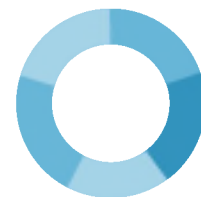

Future disruptions

Duurzaamheid en circulariteit, Digitalisering,
Demografie

Economie: regionale innovatie en welvaart

Indicator	Meetbare variabele	Databron
Economische groei	Volumemutatie BBP/BRP	CBS
Arbeidsproductiviteit	Arbeidsproductiviteit per gewerkt uur, ontw. arbeidsproductiviteit in prijzen	CBS, Eurostat
Banen	Groei export-gerelateerde banen i.r.t. banen naar economische activiteit	CBS
R&D investeringen	Technologische innovatie-uitgaven c.q. R&D-uitgaven (privaat vs publiek)	Eurostat, Regional Innovation Index
Startersdynamiek	Groei en afname van bedrijven met 2 of meer werknemers	CBS

Sociaal: maatschappelijk fundament

Indicator	Meetbare variabele	Databron
Geluk	Percentage levenstevreden	OECD Better Life Index, GGD
Sociaal vertrouwen	Percentage dat vertrouwen in de medemens heeft	TELOS
Gezondheid	Percentage dat eigen gezondheid als minder dan gemiddeld ervaart	CBS
Opleidingsniveau	Opleidingsniveau beroepsbevolking	Eurostat
Inkomen	Mediaan gestandaardiseerd netto inkomen per inwoner	CBS, Eurostat

Omgeving: leefwereld en ruimtelijke kwaliteit

Indicator	Meetbare variabele	Databron
Leef aantrekkelijkheid	Cultureel en recreatief voorzieningenniveau	Coelo
Luchtkwaliteit	Reductie percentage fijnstof PM2,5	Eurostat, Urban PM2.5 Atlas, CLO
Woningmarkt	Gemiddelde verkoopprijs koopwoningen	CBS, Kadaster, Eurostat
Bereikbaarheid	Aantal centimeters provinciale en rijkswegen per inwoner	CBS
Energietransitie	Aandeel hernieuwbare energie	Pantheia/CBS

Disrupties

Indicator	Meetbare variabele	Databron
Duurzaamheid	Ontkoppelingsvraagstuk: relatie CO2- emissies en bruto toegevoegde waarde	TELOS
Digitalisering	Google terms; digitalisering industrie	Ahrefs; PWC
Demografie	Brainrain; Brainwaste	IVA Onderwijs

Indicatoren van de Barometer zijn gestructureerd uitgewerkt

1. Algemene conclusie over indicator-waarde

- Interpretatie van het cijfer, de grafiek en/of de geografische kaart in één zin

2. Waarde van de indicator

- Box 1: Stand of trendcijfer
- Box 2: Ranking van provincies
- Box 3: Internationale benchmark

3. Prestatie

- Verklaren van ingevulde boxen, eventueel met verwijzing naar gerelateerde ontwikkeling.

4. Relevantie

- Waarom is deze indicator relevant (voor Brabant)?
- Box 4: Binnen-Brabantse verschillen (optioneel)

5. Betekenis voor te nemen acties

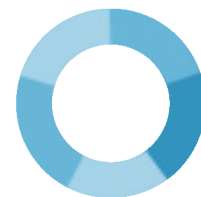
- Voorbeeld van te nemen acties

4. Hoofduitkomsten Barometer 2018

Impressie: Economie

Indicator	Waarde	Hoofdconclusie
Economische groei	3,3%	De economische groei in Brabant bedraagt 3,3% in 2017. Daarmee ligt de economische groei in Brabant hoger dan het Nederlands gemiddelde (2,9%), hetgeen al sinds 2014 het geval is.
Arbeidsproductiviteit	55€	In 2016 bedroeg de gemiddelde arbeidsproductiviteit per uur in Noord-Brabant € 54,94. Sinds 2010 groeide de Brabantse arbeidsproductiviteit met 12,3%, ofwel 2,4% per jaar; meer dan alle andere provincies.
Banen	18%	18% van de banen in Noord-Brabant hoort tot de industrie en nijverheid; dat is anderhalf maal het Nederlands gemiddelde aandeel in die sector (13%).
R&D investeringen	2,79%	In 2016 bedragen de totale R&D-investeringen in Noord-Brabant 2,79% van het BRP. De private R&D-investeringen zijn in Brabant het hoogste van Nederland, terwijl Brabant met betrekking tot publieke R&D-investeringen hoort tot de vier laagst scorende provincies.
Startersdynamiek	3,1%	In 2017 steeg het aantal bedrijven met 7.250, doordat er 19.640 bedrijven werden gestart en 12.390 werden beëindigd, een groei van 3,1%. Deze groei komt met name door toename van het aantal eenpersoonsbedrijven.

Impressie: Sociaal

Indicator	Waarde	Hoofdconclusie
Geluk	8,9	Noord-Brabant scoort in 2018 het rapportcijfer 8,9 op levenstevredenheid, waarmee de provincie hoort tot de 16% gelukkigste regio's van Europa. De meest gelukkige Brabanders wonen verspreid door de provincie, veelal in de kleinere gemeenten.
Sociaal vertrouwen	67%	In Noord-Brabant heeft 82% maatschappelijk vertrouwen, 67% sociaal vertrouwen en 37% politiek vertrouwen. In de vier Brabantse subregio's zijn deze percentages vergelijkbaar.
Gezondheid	78,1%	Van de Brabanders ervaart 78,1 % zijn gezondheid als goed tot zeer goed. Binnen Nederland is dat percentage ondergemiddeld, terwijl feitelijk gezien het percentage 'langdure aandoeningen' en 'overgewicht' in Brabant ondergemiddeld is.
Opleidingsniveau	20,2%	In 2017 is het percentage HBO en WO- opgeleiden onder 30-34 jarigen 45,5%. In 2000 bedroeg dat percentage nog 20,2%. Noord-Brabant neemt hiermee op nationaal niveau een zevende plaats in.
Inkomen	26,7K	De mediaan van het gestandaardiseerd inkomen ligt in Noord-Brabant in 2017 op € 26.700. In Nederland bedraagt het €26.100. Brabant is hiermee de op-een-na hoogst scorende provincie.

Impressie: Omgeving

Indicator	Waarde	Hoofdconclusie
Leef aantrekkelijkheid	1029	In 2016 waren er in Noord-Brabant 1029 theatervoorstellingen en 527 muziekvoorstellingen. De gemiddelde afstand tot een bibliotheek is 2,0 km, tot een bioscoop 6,0 km. Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht scoren allen hoger op deze aspecten.
Luchtkwaliteit	36%	Noord-Brabant reduceerde zijn PM25-uitstoot tussen 2007-2016 met 36%. Vooral de sectoren landbouw en energie/gas waren hiervoor verantwoordelijk. Sinds 2010 overtreedt Noord-Brabant de EU PM10 fijnstofwaarde niet meer.
Woningmarkt	268K	De gemiddelde verkoopprijs van bestaande koopwoningen in Noord-Brabant bedroeg in 2017 €268.514. Dat is boven het Nederlands gemiddelde van € 263.295. Na Noord-Holland en Utrecht heeft Noord-Brabant de duurste koopwoningen van het land.
Bereikbaarheid	2,1km	In Noord-Brabant wonen de mensen gemiddeld 2.1 km van een oprit naar een hoofdverkeersweg, gemiddeld 6,2 kilometer van een treinstation en gemiddeld 10,4 kilometer van een overstapstation. Dit duidt op een ondergemiddelde bereikbaarheid
Energietransitie	7%	Het aandeel hernieuwbare energie is in 2016 in Brabant 7%. De afgelopen 7 jaar is dat percentage ongeveer gelijk gebleven, terwijl in het grootste deel van de overige provincies een toename zichtbaar is.

Impressie: Disrupties

Indicator	Hoofdconclusie
Duurzaamheid en circulariteit	Als we kijken we naar de ambities in uit de klimaatop in Parijs, dan moet Noord-Brabant alle zeilen bijzetten om die te halen. Hoe kunnen we zorgen dat de ontkoppeling, economische groei en tegelijkertijd afname van de milieudruk, sneller gaat in Brabant?
Digitalisering	Digitalisering heeft impact over de volle breedte van de samenleving. Digitalisering vervult een centrale een cruciale rol in het verslimmen van de maatschappij, of het nu gaat om verslimming van zorg of mobiliteit. Digitalisering raakt alle bedrijfssectoren en -processen, van productie tot logistiek en van onderhoud tot verkoop.
Demografie	De demografische druk in Brabant neemt toe. Steeds meer jongeren verlaten Brabant, terwijl er juist steeds meer ouderen bijkomen. Met name bij hoger opgeleiden is een grote migratiestroom richting Randstad en Utrecht zichtbaar.

5. Enkele eerste inzichten en uitdagingen voor de toekomst

Inzichten en uitdagingen voor de toekomst 1/5

- Centrale boodschap: neem feiten en cijfers als basis voor beleid, breder dan alleen economische cijfers.
- Het idee is dat voor het versterken van de concurrentiekracht van Brabant wordt geredeneerd vanuit een integrale benadering.
- Het nastreven van economische groei wordt gedaan vanuit het perspectief om dit fundament te versterken en verbeteren, met een gelijktijdige bekommernis om een positieve uitwerking voor het Brabantse leefklimaat.
- Met de Barometer wordt een “fact based” perspectief geboden om de uitstekende economische concurrentiepositie van Brabant op duurzame wijze te kunnen bestendigen. Daarmee voorzien we in een leemte.
- We hebben in Brabant op dit moment namelijk geen systematische en dynamische meting van onze concurrentiekracht, gebaseerd op indicatoren die tevens nuttig zijn voor een bestuurlijk en beleidsmatig handelingsperspectief.

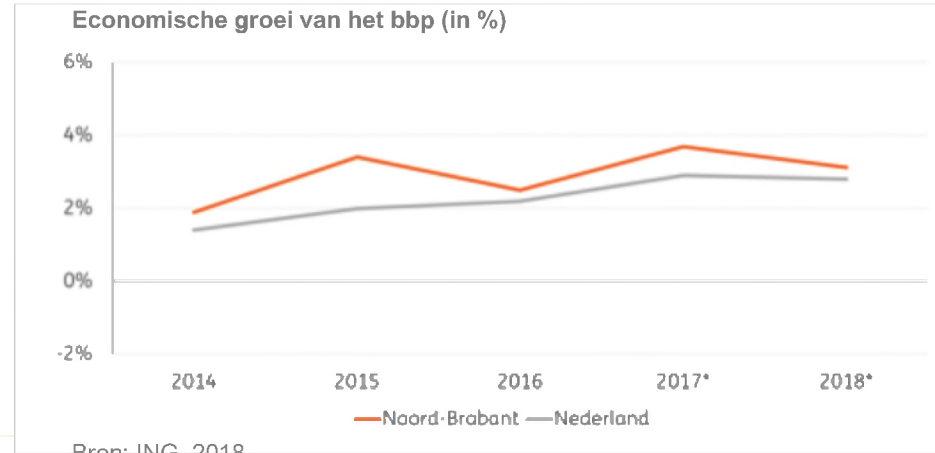
Inzichten en uitdagingen voor de toekomst 2/5

- De Provincie Noord-Brabant is een economisch sterke regio.
- Noord-Brabant scoort bovengemiddeld goed op economische indicatoren als 'economische groei' en 'R&D-uitgaven'.

Brabants Dagblad, 2018:

Brabant motor voor Nederlandse economie

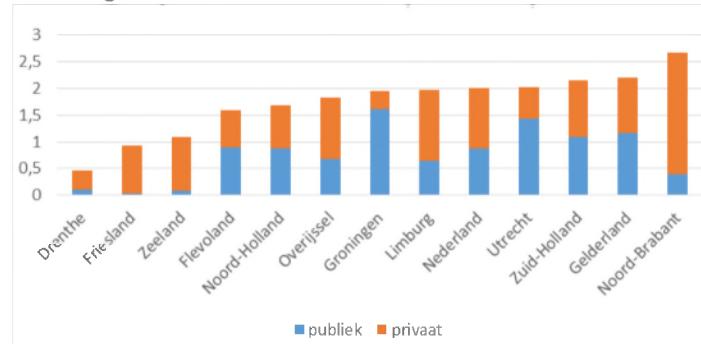
DEN BOSCH - Voor het vijfde achtereenvolgende jaar groeit de Brabantse economie harder dan landelijk. In 2018 komt de economische groei in Brabant op 3,2 procent uit. Terwijl dat over heel Nederland onder de drie procent blijft. Dat verwacht het Economisch Bureau van ING.

Inzichten en uitdagingen voor de toekomst 3/5

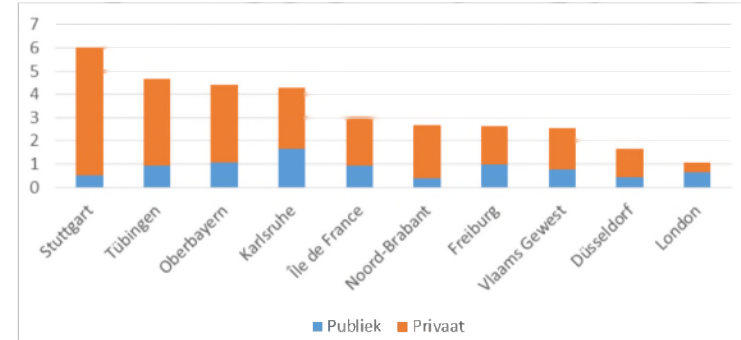
- In Europees perspectief lopen we niet op alle relevante indicatoren voorop. Op het gebied van R&D-investeringen bijvoorbeeld scoort Noord-Brabant (volgens het Planbureau voor de Leefomgeving) met een aantal concurrerende Europese regio's rond het gemiddelde, ook als het gaat om private R&D.

R&D uitgaven als % van het BRP

Bron: RIS & Eurostat, 2018

R&D uitgaven in vergelijking met Europees vergelijkbare regio's

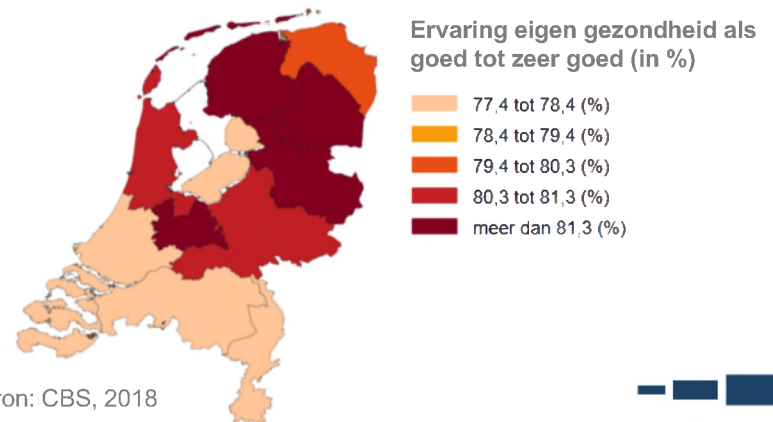
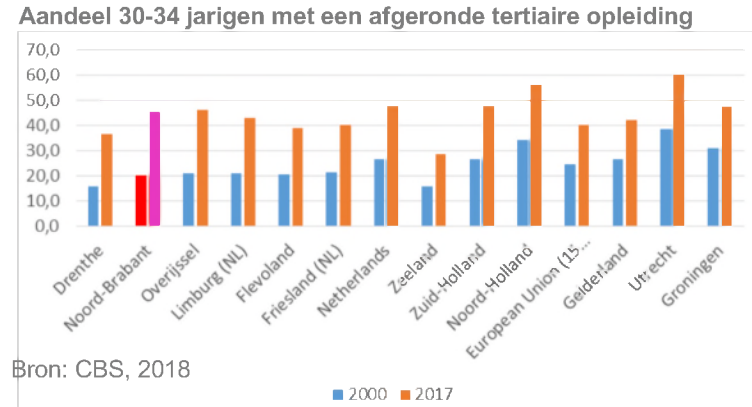
Bron: RIS & Eurostat, 2018

Inzichten en uitdagingen voor de toekomst 4/5

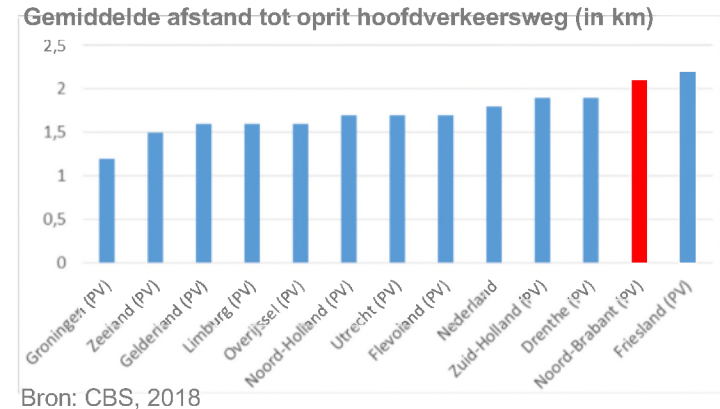
- Terwijl het provincie Brabant op economisch gebied voor de wind gaat, loopt de regio op het sociaal vlak in vergelijking met de andere provincies (nog) niet voorop.
- Sterker nog, provincie Noord-Brabant scoort op indicatoren 'ervaren gezondheid' en 'opleidingsniveau' zelfs onder gemiddeld.

“Het tekort aan talentvolle werknemers past niet bij een regio die mondiale ambities heeft om een kennisgedreven economie te worden”
- Erik Stam, hoogleraar strategie, organisatie en ondernemerschap, Universiteit Utrecht

Inzichten en uitdagingen voor de toekomst 5/5

- Ook op het gebied van omgevingskwaliteit behoort Noord-Brabant niet tot de goed scorende regio's.
- De provincie scoort onder andere ondergemiddeld op 'bereikbaarheid' en 'aandeel hernieuwbare energie'.

‘Een vergroeningsagenda is belangrijk, want regio's met vieze lucht en congestie groeien minder hard’

- Otto Raspe, onderzoeker, Planbureau voor de Leefomgeving

Percentage hernieuwbare energie naar provincie (2010-2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Groningen	5.1%	6.2%	7.1%	7.9%	9.5%	10.7%	10.0%
Friesland	4.7%	6.5%	8.3%	7.9%	9.4%	10.3%	10.0%
Drenthe	5.5%	6.2%	6.5%	6.4%	7.5%	8.5%	9.1%
Overijssel	3.8%	4.9%	7.3%	6.8%	6.9%	7.1%	7.0%
Flevoland	12.2%	13.0%	14.3%	17.0%	18.5%	22.4%	24.5%
Gelderland	5.0%	5.4%	5.7%	4.6%	6.6%	6.6%	6.1%
Utrecht	1.7%	2.1%	2.2%	2.4%	3.2%	3.2%	3.2%
Noord-Holland	3.0%	3.6%	4.1%	4.6%	5.0%	5.9%	5.7%
Zuid-Holland	1.8%	2.2%	2.8%	2.6%	3.3%	3.7%	3.7%
Zeeland	2.5%	2.4%	3.1%	3.2%	-	3.3%	3.1%
Noord-Brabant	5.9%	6.6%	7.5%	6.9%	7.2%	7.0%	7.0%
Limburg	2.1%	2.0%	2.1%	2.8%	3.6%	3.6%	3.7%

Bron: Klimaatmonitor Rijkswaterstaat, 2018